

Розвиток зовнішньоекономічних відносин в умовах підвищення відкритості економіки

О. С. САМОЙЛЕНКО

Харківська національна академія міського господарства

Розвиток зовнішньоекономічних відносин країни, становлення новітніх форм міжрегіонального і міжнародного співробітництва, одночасно сприяють активізації соціально – економічних процесів в регіонах і на підприємства, надаючи нові можливості вирішення питань ефективного функціонування, але разом с тим створюють ряд проблемних питань, стимулюючи розвиток дестабілізуючих чинників.

Однією з важливих складових ефективного розвитку підприємства виступає здатність підприємства самостійно і в повному обсязі реалізовувати свої економічні інтереси, як на внутрішніх, так і зовнішніх ринках. Підприємства, активно включаючись у процеси лібералізації зовнішньоекономічних зв'язків і розвитку новітніх форм міжрегіонального і міжнародного співробітництва, при реалізації своїх інтересів, як і в будь – якій сфері суспільного життя, підпорядковують їх загальнонаціональним інтересам. Але сучасний стан і рівень розвитку країни, окремого регіону потребує акценту саме на тій сукупності економічних інтересів підприємства, які найбільш об'єктивно відображають його актуальні потреби у міжнародній сфері діяльності.

Узагальнюючи існуючи визначення економічних інтересів, в процесі становлення сучасних принципів розвитку зовнішньоекономічних зв'язків (ЗЕЗ), а також транскордонного співробітництва як новітніх форм міжнародного економічного співробітництва, основними інтересами підприємств у міжрегіональному економічному співробітництві і зовнішньоекономічній сфері виступають:

- максимально ефективне використання переваг міжнародного і територіального поділу праці;
- відповідність продукції та послуг підприємств світовим, насамперед європейським стандартам;
- максимально ефективне використання інфраструктурного забезпечення міжрегіонального, інтеграційного і зовнішньоекономічного співробітництва;
- перерозподіл наявних ресурсів і залучення додаткових або поповнення недостатніх ресурсів із зовнішніх джерел;
- максимально ефективне використання переваги і позиції країн і регіонів, які виступають партнерами українських регіонів, на міжнародних ринках.

Особливої уваги заслуговує визначення поняття відкритості економіки стосовно соціально – економічних процесів на підприємстві. Стандартне визначення відкритої економіки являє собою економіку, в якій відношення обсягів зовнішньоторговельного обігу за певний період становить понад 10% від валового внутрішнього продукту за той же період (у економічній науці – коефіцієнт відкритості економіки).

Незважаючи на пріоритетність євроінтеграційної спрямованості економічної політики країни, основним торгівельним партнером України залишаються країни СНД. Із 2006 р. країни Європи стають основними іноземними інвесторами для економіки України. Аналізуючи зовнішньоекономічні зв'язки країни можливо простежити високу залежність економіки країни від зовнішніх факторів, що значно відбивається на перспективах українських підприємств на зовнішніх ринках.

Таким чином, у сфері зовнішньоекономічної діяльності протягом останніх років виникає ситуація, коли пріоритети і традиційно сформовані зовнішньоекономічні зв'язки підприємств можуть частково не збігатися із загальнонаціональними тенденціями у сфері розвитку міжнародного економічного співробітництва і зовнішньоекономічної діяльності. В сучасних умовах підприємствам необхідно вирішувати складне питання узгодження власних економічних інтересів із загальнонаціональними пріоритетами інтеграції у світове співтовариство.